

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 325/2020-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátskou kanceláriou Roman Kvasnica a partneri s. r. o., Žilinská cesta 130, Piešťany, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Roman Kvasnica, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 70 Er 92/2017 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 70 Er 92/2017 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prešov **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 70 Er 92/2017 konal bez zbytočných prierahov.
3. Okresný súd Prešov **je povinný** zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie **1 000 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prešov **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **415,51 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 30. mája 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 70 Er 92/2017. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a aby jej priznal primerané finančné zadosťučinenie 1 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 325/2020-12 z 30. júna 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo vymedzenom rozsahu na ďalšie konanie.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a pripojeného spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka ako oprávnená podala 30. januára 2017 [REDAKOVANÉ], súdnej exekútorke, návrh na vykonanie exekúcie z titulu právoplatného zmenkového platobného rozkazu Okresného súdu Bratislava V č. k. 5 Zm 262/2014-12 z 3. septembra 2014. Dňa 13. februára 2017 súdna exekútorka doručila okresnému súdu žiadosť o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ktorú okresný súd uznesením č. k. 70 Er 92/2017-22 z 23. februára 2018 zamietol. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka 28. marca 2018 odvolanie, o ktorom nebolo ku dňu podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté z dôvodu, že okresný súd predmetnú vec nepostúpil príslušnému odvolaciemu súdu, aj napriek žiadosti sťažovateľky z 26. júla 2018 a opakovanej žiadosti z 28. januára 2020, aby vec predložil na rozhodnutie.

4. Sťažovateľka poukazuje na tú skutočnosť, že protiprávny stav zapríčinený konaním, resp. nečinnosťou okresného súdu spôsobuje zbytočné prietahy v konaní a zabraňuje tomu, aby súd druhej inštancie rozhodol o podanom odvolaní, a tak vec bola právoplatne rozhodnutá.

5. Navyše, dňa 4. decembra 2018 sťažovateľka podala do rúk predsedu okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní, o ktorej spôsobe vybavenia nebola nijako upovedomená. Až po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie okresný súd podaním z 27. júla 2020 odoslal odvolanie sťažovateľky povinným na vyjadrenie a následne odoslal spis spolu s odvolaním na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

6. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že Krajský súd v Prešove, ktorému bola vec predložená 7. septembra 2020, následne o podanom odvolaní uznesením č. k. 7 CoE 53/2020 z 28. septembra 2020 napadnuté rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vec sťažovateľky teda nie je dosiaľ právoplatne skončená a spis sa od 12. októbra 2020 nachádza späť na okresnom súde.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní argumentuje takto:

a) okresný súd ani po uplynutí doby viac ako 13 mesiacov (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.) nepredložil jej odvolanie na rozhodnutie príslušnému súdu, čo považuje za protiprávny stav, keď okresný súd bráni tomu, aby súd druhej inštancie rozhodol o podanom odvolaní a vec bola právoplatne rozhodnutá,

- b) jej vec nemožno považovať za právne ani fakticky zložitú a doterajšia dĺžka napadnutého konania nie je vyvolaná ani jej správaním; naopak, sťažovateľka opakovane žiadala súd, aby vo veci konal,
- c) za prietahy v napadnutom konaní je zodpovedný okresný súd, ktorý svojím nekonaním spôsobil, že nedošlo k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky, v ktorej sa nachádza, v dôsledku čoho boli porušené práva sťažovateľky uvedené v bode 1 odôvodnenia tohto nálezu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní a zároveň zdôvodnil nemožnosť vybavenia veci v stanovených lehotách dlhodobým zaťažením exekučného oddelenia súdu a jeho personálnym poddimenzovaním. Súčasne na výzvu ústavného súdu predložil na vec sa vzťahujúci súdny spis .

III.2. Replika sťažovateľky:

9. Sťažovateľka vo svojej replike plne zotrvala na podanej ústavnej sťažnosti a poukázala na jej dôvodnosť vzhľadom na skutkové tvrdenia okresného súdu.

10. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov konania a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je založená na jej tvrdení, že okresný súd svojou nečinnosťou v napadnutom konaní spôsobil zbytočné prietahy.

12. Ústavný súd z podanej ústavnej sťažnosti a predloženého spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 70 Er 92/2017 zistil, že konanie začalo 30. januára 2017 podaním návrhu na vykonanie exekúcie, ktorý bol spolu so žiadosťou súdnej exekútorky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie postúpený okresnému súdu 13. februára 2017. O predmetnej žiadosti rozhodol okresný súd uznesením z 23. februára 2018 tak, že ju zamietol. Sťažovateľka sa bránila podaním odvolania, o ktorom rozhodol súd druhej inštancie 28. septembra 2020 tak, že napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne

až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sporová strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je táto povinnosť *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokovanej veci (predmet sporu) a jej význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

16. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom napadnutého konania bolo vydanie poverenia súdnej exekútorke na vykonanie exekúcie, čo predstavuje bežnú agendu všeobecných súdov, preto z právneho ani vecného hľadiska nemožno hovoriť o zložitosti veci. Ani okresný súd vo svojom vyjadrení nezdôvodnil predĺženie konania zložitou veci.

17. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na priet'ahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť. Ústavný súd konštatuje, že nezistil také správanie sťažovateľky ako strany sporu v napadnutom konaní, ktoré by prispelo k zbytočným priet'ahom.

18. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní, pričom konštatuje, že už zo samotnej skutočnosti, že okresný súd rozhodol o zamietnutí žiadosti súdnej exekútorke o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie až po uplynutí jedného roka od jej podania, možno odvodiť, že okresný súd už v počiatočnom štádiu konania nekonal rýchlo a efektívne. Pokiaľ ide o obdobie ďalších dvoch rokov a takmer 6 mesiacov, ktoré uplynuli od podania odvolania sťažovateľkou (28. marca 2018) do predloženia veci odvolaciemu súdu (7. septembra 2020), je možno spoľahlivo uzavrieť, že okresný súd nerešpektoval zásadu rýchlosti a efektívnosti súdneho konania a spôsobil tak v napadnutom konaní zbytočné priet'ahy, ktoré prispeli k ústavne neudržateľnému predĺženiu konania.

19. Podľa zistení ústavného súdu napadnuté konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené a právna neistota sťažovateľky nebola odstránená.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 70 Er 92/2017 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

21. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd súčasne prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov. Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené, ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti vyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

22. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie 1 000 eur, ktoré odôvodňuje trvalým stavom právnej neistoty a nemajetkovou ujmom vyplývajúcou z neprimeranej dĺžky konania.

23. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy predovšetkým absolútnu nečinnosť okresného súdu v trvaní takmer dva a pol roka a neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ústavný súd považoval priznanie požadovanej sumy 1 000 eur za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

V.

Trovy konania

25. Ústavný súd priznal sťažovateľke nárok na náhradu trov konania podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde v celkovej sume 415,51 eur (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

26. Ústavný súd vychádzal pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby (§ 11 ods. 3 vyhlášky) uskutočnený v roku 2019 predstavuje sumu 163,33 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom v sume 9,80 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 173,13 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2019. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo spolu s 20 % daňou z pridanej hodnoty predstavuje sumu 415,51 eur.

27. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu